

Установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»
Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў

ЗАЦВЕРДЖАЮ

Прарэктар па навуковай рабоце
БДУКМ

В.Р.Языковіч

19.01 2020

ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ
Асновы акцёрскага майстэрства і сцэнічнай мовы
спецыяльнасці перападрыхтоўкі
2-23 02 72 Культурна-адпачынкавая дзейнасць
кваліфікацыя: *арганізатар культурна-адпачынкавай дзейнасці*
у адпаведнасці з тыповым вучэбным планам перападрыхтоўкі,
зацверджаным 02.08.2016 г., рэг. № 25-13/187

Мінск, 2020

Распрацоўшчык праграмы:

Кірчук І.І., старшы выкладчык кафедры культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Рэкамендавана да зацвярджэння:

Кафедра культуралогіі і псіхалага-педагагічных дысцыплін Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Пратакол пасяджэння ад 14.01.2020 № 1

Савет Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

Пратакол пасяджэння ад 16.01.2020 № 1

УВОДЗІНЫ

Вучэбная праграма па дысцыпліне «Асновы акцёрскага майстэрства і сцэнічнай мовы» складзена згодна з адукацыйным стандартам перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў па спецыяльнасці 2-23 02 72 «Культурна-адпачынкавая дзейнасць».

Змест дысцыпліны прадугледжвае вывучэнне асноўных метадаў і прыёмаў акцёрскага майстэрства ва ўмовах культурна-адпачынкавых мерапрыемстваў, асноў тэатральнага драматургічнага дзеяння.

Аснову для выкладання дадзенай дысцыпліны складаюць лепшыя здабыткі нацыянальнай (Е.А. Міровіч, К.М. Саннікаў, В.П. Рэдліх і інш.) і замежнай акцёрскіх школ.

Мэтапраграмы: знаёмства слухачоў з асновамі выканальніцкага майстэрства на сцэнічнай пляцоўцы і практычнае авалоданне імі ў эцюдах, урыўках з інсцэніраваных і драматычных твораў, тэатралізаваных прадстаўленнях; фарміраванне ў слухачоў сукупнасці ведаў і практычных навыкаў культуры мовы.

Задачы праграмы:

знаёмства з сістэмай К.С. Станіслаўскага і практычнае авалоданне элементамі ўнутранага і знешняга сцэнічнага самаадчування акцёра па прынцыпу паэтапнасці і паслядоўнасці;

авалоданне асновамі стварэння сцэнічнага вобраза ў розных па жанру і стылю работах;

раскрыццё і развіццё арганічнай прыроды акцёра, яго чалавечай і творчай індывідуальнасці;

авалоданне арфаэпічнымі нормамаі літаратурнай мовы (пажадана беларускай і рускай), прынцыпамі выхавання моўнага голасу, уменнем арганічна «жыць» у адабраным сцэнічным матэрыяле;

выхаванне пачуцця ансамблевасці, калектыўнай творчасці ў тэатральным мастацтве;

выпрацоўка творчай самастойнасці пры стварэнні сцэнічнага вобраза ў драматургіі малых і вялікіх формаў, канцэрце.

Метады навучання: тлумачальна-ілюстрацыйны, рэпрадукцыйны, праблемнага выкладання, даследчы.

Сродкі навучання: падручнікі, вучэбныя дапаможнікі, дыдактычныя матэрыялы, кнігі-першакрыніцы, педагагічныя тэсты, камп'ютарнае і мультымедыйнае абсталяванне.

Асноўныя патрабаванні да вынікаў навучання ў рамках праграмы.

Слухачы павінны:

ведаць:

асновы сістэмы К.С. Станіслаўскага;

прынцыпы псіхафізічнага існавання акцёра на сцэне;

стылявыя асаблівасці акцёрскай ігры;

прыёмы творчых падыходаў да ўвасаблення сцэнічнага вобраза;

методыку працы над роляй у розных жанрава-стылявых драматычных

творах;

этапы засваення прапанаваных абставінаў п'есы і ролі;

прынцыпы кампазіцыйнай будовы сцэнічнага вобраза;

методыку працы над літаратурным творам, тэхнікай прамовы, развіццём галасавых здольнасцей;

тэорыю і методыку работы над унутранай тэхнікай славеснага дзеяння.

умець:

выкарыстоўваць метады фізічных дзеянняў і дзейсны аналіз ролі ў працэсе падрыхтоўкі спектакля і ўвасаблення сцэнічнага вобраза;

ствараць «біяграфію» ролі і вобраза;

праводзіць комплексны галасавы трэнінг, выкарыстоўваць моўны голас і моўную выразнасць у сваёй дзейнасці;

выкарыстоўваць веды, набытыя ў галіне акцёрскага майстэрства і сцэнічнай мовы, у выкладчыцкай дзейнасці.

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН

№ п/п	Назва раздзела, тэмы	Колькасць гадзін								
		Усяго	Лекцыі	Практычныя заняткі	Семінарскія заняткі	Круглыя сталы, тэматычныя дыскусіі	Лабараторныя заняткі	Дзелавыя гульні	Трэнінгі	Канферэнцыі
1	Уводзіны. Характарыстыка драматургічных твораў	4	4							
2	Метад фізічнага дзеяння як аснова акцёрскага майстэрства	8	4							4
3	Звышзадача і скразное дзеянне	6	2							4
4	Культура мовы	4	4							
5	Работа над тэатралізаваным прадстаўленнем	14	6	4						4
6	Патрабаванні да выбару навучальна- творчага матэрыялу	8	2							6
7	Тэарэтычныя веды па тэхніцы мовы	6	2	2						2
8	Мастацкае слова і славеснае дзеянне	8	2							6
9	Выканальніцкі аналіз тэксту: скразное дзеянне, падтэкст	4		2						2
Усяго:		62	26	8						28

ЗМЕСТ ПРАГРАМЫ

Тэма 1. Уводзіны. Характарыстыка драматургічных твораў

Спецыфічныя асаблівасці сістэмы К.С. Станіслаўскага як метаду работыакцёра над роллю ў тэатры.

Мэта і задачы курса. Патрабаванні. Літаратура па праблеме выкладання дысцыпліны «Асновы акцёрскага майстэрства і сцэнічнай мовы». Тэатр як від мастацтва. Знаёмства з асаблівасцямі акцёрскай прафесіі.

Асноўныя элементы сістэмы К.С. Станіслаўскага. Этыка і дысцыпліна акцёра. Пошукі Я. Вахтангава, М. Чэхава, У. Меерхольда, Е. Гратоўскага, П. Брука, А. Васільева і інш.

Тэма 2. Метад фізічнага дзеяння як аснова акцёрскага майстэрства

Уяўленне, «калі б», «прапанаваныя абставіны», «кавалкі» і задачы, увага і яе аб'екты; сцэнічнае дзеянне; адчуванне праўды і вера; унутраны тэмпарытм; эмацыянальная памяць; сцэнічныя зносіны; сцэнічныя прыстасаванні; логіка і паслядоўнасць пачуццяў; унутраная характарнасць; унутраная сцэнічная абаяльнасць; унутраная этыка і дысцыпліна; унутраная вытрымка і завершанасць.

Расслабленне мышцаў; голас, гук, дыханне; дыкцыя; адчуванне формы фразы і законы мовы; дэкламацыя, адчуванне верша; адчуванне руху, дзеяння, знешняй формы; знешні тэмпарытм; жэстыкуляцыя і пластыка; логіка і паслядоўнасць фізічных дзеянняў; характарнасць (адчуванне сцэнічнага вобраза); знешняя сцэнічная абаяльнасць; знешняя этыка і дысцыпліна; адчуванне дэкарацыі, сцэны; адчуванне групы (партнера).

Практыкаванні і эцюды: творчы «зачын», трэнінг; расслабленне мышцаў; сцэнічная ўвага і жыццёвая назіральнасць; сцэнічнае бачанне; фантазія і творчае ўяўленне; сцэнічнае дзеянне; сцэнічная падзея; сцэнічнае дзеянне ў прапанаваных абставінах; сцэнічная кампазіцыя; творчае апраўданне; памяць простых фізічных дзеянняў і адчуванняў; успрыманне і ацэнка факта; сцэнічныя прыстасаванні і інш.

Тэма 3. Звышзадача і скразное дзеянне

Трэнінг. Прынцып выбару твора для інсцэніравання. Знаёмства з асноўнымі падзеямі з жыцця аўтара і асаблівасцямі яго творчасці, жанравай і стылістычнай накіраванасцю. Разбор твора і роляў. Стварэнне інсцэніроўкі. Вызначэнне асноўных і другарадных тэм і ідэй у творы і інсцэніроўцы, жанравых і стылявых асаблівасцей. Звышзадача твора і ролі. Прапанаваныя абставіны ў творы і інсцэніроўцы. Носьбіты скразнога і контрскразнога дзеянняўу творы і інсцэніроўцы. Кампазіцыя твора і інсцэніроўкі. Падзейны рад твора і інсцэніроўкі. Прынцыпы мізансцэніравання будучага спектакля.

Характарыстыка дзеючых асоб твора і інсцэніроўкі. Стварэнне «біяграфіі» ролі. Работа над унутранай і знешняй характарнасцю сцэнічнага вобраза.

Тэма 4. Культура мовы

Дыкцыя і арфаэпія ў комплексным засваенні папярэдняга матэрыялу.

Прыёмы голаса-моўнага трэнінгу. Рэзанатары. Галасавыя рэгістры. Сіла гука. Размеркаванне гука па пляцоўцы. Апора гука. Прынцып адбору мастацкага твора для выканання.

Дыкцыя і голас у славесным дзеянні.

Вучэбна-творчы матэрыял: прымаўкі, скорагаворкі.

Унутраная тэхніка славеснага дзеяння. Авалоданне практычнымі прыёмамі развіцця голасу і мовы.

Тэма 5. Работа над тэатралізаваным прадстаўленнем

Знаёмства з асноўнымі падзеямі з жыцця аўтара і асаблівасцямі яго творчасці, жанравай і стылістычнай накіраванасцю. Разбор твора і роляў. Размеркаванне роляў. Чытка па ролях. Аналіз творчасці аўтара. Разбор п'есы і роляў. Вызначэнне тэмы, ідэі, жанру (стылю) п'есы.

Эцюдныя рэпетыцыі. Прапанаваныя абставіны п'есы і ролі. Вызначэнне звышзадачы ролі. Асноўны і другарадныя канфлікты і носьбіты. Эцюды да вобраза. Лінія ролі. «Зерне» вобраза. Унутраны маналог.

Прынцып мізансцэніравання будучага спектакля. Характарыстыка дзеючых асоб – аўтарская і рэжысёрская. Пошукі характарнасці ў рабоце над роляй: мова, жэсты, звычкі, паходка, тэмперамент, «цэнтр цяжару» і інш. Работа ў выгарадках і на сцэнічнай пляцоўцы.

Падбор музычна-шумавага і сцэнаграфічнага вырашэння. Работа з рэквізітам. Прынцыпы ўзаемадзеяння з глядачом. Сцэнічная атмасфера. Прагоны. Рэжым спектакля. Творчы паказ.

Тэма 6. Патрабаванні да выбару навучальна-творчага матэрыялу

Публіцыстыка як сродак выхавання актыўнай жыццёвай пазіцыі.

Спалучэнне індывідуальнасці выканаўцы з літаратурным матэрыялам. Фарміраванне рэжысёрскіх здольнасцей у рабоце з выканаўцамі над тэхнікай і маналогамі.

Наяўнасць духоўнасці ў публіцыстычным матэрыяле. Псіхалагічны партрэт як сродак выхавання патрыятычнасці слухача.

Пошукі мастацкага матэрыялу, які адпавядае асабістым якасцям слухача.

Тэма 7. Тэарэтычныя веды па тэхніцы мовы

Выпрацоўка правільнага дыхання – першааснова для выканання

мастацкага тэксту. Мэтанакіраванае, паслядоўнае і падрабязнае асваенне практыкаванняў. Дыханне і голас, прыёмы голаса-моўнага трэнінгу.

Лагічны разбор мастацкага матэрыялу. Асаблівасці публіцыстычнага твора і казкі, байкі, іх жанравае і інтанацыйнае адрозненне. Выяўленне падтэксту.

Тэма 8. Мастацкае слова і славеснае дзеянне

Этапы работы над тэкстам. Выразныя сродкі мовы. Уздзеянне словам на слухачоў, гледачоў.

Выхаванне неабходнасці пошуку звышзадачы ў маналогу і скразным дзеянні літаратурнага спектакля.

Калектывізм як умова ажыццяўлення творчай задумы. Выхаванне чулага падыходу да творчай работы, пачуцця партнёрства.

Выяўленне моўных асаблівасцей аўтара: аўтарскай інтанацыі, мелодыкі; іх засваенне і ўзаемадзеянне на пляцоўцы. Асноўныя сістэмы вершаскладання. Рыфма. Логіка, лагічны націск, моўныя такты і паўзы. Дзейнасная прырода знакаў прыпынку ў вершаванай мове. Спецыфічныя законы вуснага слова ў вершаваных творах.

Тэма 9. Выканальніцкі аналіз тэксту: скразное дзеянне, падтэкст

Прынцыпы стварэння кампазіцыі. Наяўнасць асноўнай тэмы і сэнсу, якія аб'ядноўваюць літаратурны матэрыял. Спалучэнне розных жанраў. Спалучэнне аўтарскага падтэксту і індывідуальнасці выканаўцы. Перспектыва зместу.

Кампазіцыйная пабудова матэрыялу. Творчая задача выканаўцы.

Праца над лагічным разборам выбраных урыўкаў. Выяўленне лагічнага націску, лагічнай паўзы. Знакі прыпынку на пісьме і ў славесным дзеянні.

Асваенне аўтарскай ідэі праз індывідуальнасць выканаўцы. Калектыўная праца над тэкстамі.

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ САМАСТОЙНАГА ВЫВУЧЭННЯ

Тэма 2. Метад фізічнага дзеяння як аснова акцёрскага майстэрства

Пытанні

1. Сцэнічнае дзеянне, прапанаваныя абставіны, адчуванне веры і праўды.
2. Законы мовы ў сцэнічным дзеянні, жэстыкуляцыя і пластыка, характарнасць вобраза.
3. Сцэнічная падзея, сцэнічныя прыстасаванні, творчае ўяўленне.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Сарябьян, Э. Актерский тренинг по системе Станиславского. Речь. Слова. Голос. Максимальная достоверность и убедительность [Электронный ресурс]/ Э. Сарябьян. – М.: АСТ, 2011. – 112 с.– Режим доступа :http://royallib.com/book/sarabyan_elvira/akterskiy_trening_po_sisteme_stanislavskogo_nastroy_sostoyaniya_partner_situatsii.html.
2. Станиславский, К.С. Работа актера над собой [Электронный ресурс]/К.С. Станиславский. – М.: Изд. дом «Артист. Режиссер. Театр», 2008. – 274 с.– Режим доступа :http://royallib.com/book/stanislavskiy_k/rabota_aktera_nad_soboy.html.

Тэма 3. Звышзадача і скразное дзеянне

Пытанні

1. Выбар твора для інсцэніравання і праца над ім, звышзадача твора і ролі.
2. Падзейны рад інсцэніроўкі, носьбіты скразнога і контрскразнога дзеянняў у творы і інсцэніроўцы, прынцыпы мізансцэніравання пастаноўкі.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Кнебель, М.О. Педагогика поэзии. О действенном анализе пьесы и роли [Электронный ресурс] /М.О. Кнебель. – М.: ГИТИС, 2005.–С. 19–27. – Режим доступа :http://royallib.com/book/knebel_mariya/o_deystvennom_analize_pesi_i_rol_i.html.
2. Поламишев, А.М. Мастерство режиссера. Действенный анализ пьесы [Электронный ресурс] / А.М. Поламишев. – М., 1982. – 232 с.– Режим доступа :<http://www.e-reading.mobi/book.php?book=1035183>; http://royallib.com/book/chehov_mihail/o_tehnike_aktera.html.

Тэма 5. Работа над тэатралізаваным прадстаўленнем

Пытанні

1. Аналіз твора і роляў, размеркаванне роляў.
2. Эцюдныя рэпетыцыі, лініяролі, кампазіцыйная пабудова п'ясы.
3. Аўтарская і рэжысёрская характарыстыкі дзеючых асоб.
4. Сцэнічнае афармленне п'ясы (сцэнаграфічнае, музычна-шумавое і інш.).

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Кнебель, М.О. Педагогика поэзии. О действенном анализе пьесы и роли [Электронный ресурс] / М.О. Кнебель. – М.: ГИТИС, 2005. – С. 28–40. – Режим доступа :http://royallib.com/book/knebel_mariya/o_deystvennom_analize_pesi_i_rol.html.
2. Поламишев, А.М. Мастерство режиссера. Действенный анализ пьесы [Электронный ресурс] / А.М. Поламишев. – М., 1982. – 232 с. – Режим доступа :<http://www.e-reading.mobi/book.php?book=1035183>; http://royallib.com/book/chehov_mihail/o_tehnike_aktera.html.

Тэма 6. Патрабаванні да выбару навучальна-творчага матэрыялу

Пытанні

1. Публіцыстыка як сродак выхавання актыўнай жыццёвай пазіцыі.
2. Спалучэнне індывідуальнасці выканаўцы з літаратурным матэрыялам.
3. Фарміраванне рэжысёрскіх здольнасцей у рабоце з выканаўцамі над тэхнікай і маналагамі.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Поламишев, А.М. Мастерство режиссера. Действенный анализ пьесы [Электронный ресурс] / А.М. Поламишев. – М., 1982. – 232 с. – Режим доступа :<http://www.e-reading.mobi/book.php?book=1035183>; http://royallib.com/book/chehov_mihail/o_tehnike_aktera.html.
2. Станиславский, К.С. Режиссерские экземпляры К.С. Станиславского, 1898–1930: в 6 т. – Т. 1. / вступ. ст. Ю.А. Завадского. – М.: Искусство, 1980. – С. 10–71.
3. Чехов, М.А. О технике актера / М.А. Чехов. – М.: Изд. дом «Актер. Режиссер. Театр», 2007. – 57 с.

Тэма 7. Тэарэтычныя веды па тэхніцы мовы

Пытанні

1. Дыханне і голас, прыёмы голаса-моўнага трэнінгу.
2. Лагічны разбор мастацкага матэрыялу, выяўленне падтэксту.
3. Асаблівасці публіцыстычнага твора і казкі, байкі, іх жанравае і інтанацыйнае адрозненне.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Вербова, Н.П. Искусство речи / Н.П. Вербова, О.М. Головина, В.В. Урнова. – М.: Искусство, 1977 – С. 166–233.
2. Сарябьян, Э. Актерский тренинг по системе Станиславского. Речь. Слова. Голос. Максимальная достоверность и убедительность / Э. Сарябьян. – М.: АСТ, 2011. – 112 с.

Тэма 8. Мастацкае слова і славеснае дзеянне

Пытанні

1. Этапы работы над тэкстам.
2. Выразныя сродкі мовы.
3. Выяўленне моўных асаблівасцей аўтара: аўтарскай інтанацыі, мелодыкі; іх засваенне і ўзаемадзеянне на пляцоўцы.
4. Асноўныя сістэмы вершаскладання.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Гопта, В. В. Работа актера над ролью / В. В. Гопта // Белорусская национальная культура и личность : сборник материалов XXXVIII Итоговой научной конференции студентов, магистрантов, аспирантов (19 апреля 2013 г.) / Белорусский государственный университет культуры и искусств. - Минск, 2013. - С. 268-272.

Тэма 9. Выканальніцкі аналіз тэксту: скразное дзеянне, падтэкст

Пытанні

1. Прынцыпы стварэння кампазіцыі.
2. Спалучэнне аўтарскага падтэксту і індывідуальнасці выканаўцы.
3. Праца над лагічным разборам выбраных урыўкаў.
4. Калектыўная праца над тэкстамі.

Спіс рэкамендаванай літаратуры

1. Гаврилова, А. Н. Визуальная форма как условие существования фигурных стихов / А. Н. Гаврилова // Культура. Наука. Творчество : сборник научных статей / Белорусская государственная академия музыки [и др.]. - Минск, 2011. - Вып. 5. - С. 379-385.

2. Сергеева, В. А. Взаимодействие с партнером как важнейший элемент актерского мастерства [Электронный ресурс] / В. А. Сергеева // Национальная культура глазами молодых : сборник материалов ХLI итоговой научной конференции студентов, магистрантов, аспирантов (17 марта 2016 г.) / Белорусский государственный университет культуры и искусств. - Минск, 2016. - С. 1047-1052.

Форма бягучай атэстацыі–экзамен.

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ БЯГУЧАЙ АТЭСТАЦЫІ СЛУХАЧОЎ

Пытанні да экзамену

Першае пытанне:

1. Роля логікі мовы ў мастацтве моўнага дзейства.
2. Што такое лагічная паўза і якая яе роля ў гучальным слове.
3. Раскрыць паняцце і значэнне моўных тактаў у логіцы мовы.
4. Якім чынам групіруюцца словы ў моўных тактах.
5. Роля знакаў прыпынку ў працэсе дзялення тэксту на моўныя такты.
6. Спалучальныя і раз'яднальныя ролі лагічных паўз.
7. Мелодыка мовы і яе роля ў моўным дзеянні.
8. Інтанаванне знакаў прыпынку.
9. Шлях лагічнага аналізу тэксту.
10. Спосабы выдзялення проціпастаўляемых паняццяў.
11. Лагічныя націскі на прыметніках.
12. Значэнні выдзялення пералічваемых слоў, аднародных членаў сказаў.
13. Выдзяленне новага паняцця.
14. Лагічны націск у мнагаслоўнай перадачы адзінага паняцця.
15. Закон выдзялення слоў, якія паўтараюцца.
16. Лагічная інтанацыя пераліку.
17. Інтанацыйная перадача тэксту з пабочнымі сказамі.
18. Лагічная інтанацыя фраз, якія змяшчаюць пытанне.
19. Работа над лагічнай перспектывай звязнага тэксту.
20. Кампазіцыйная пабудова матэрыялу. Творчая задача выканаўцы.
21. Работа з выканаўцамі над тэхнікай выканання маналогу.
22. Пошукі характарнасці ў рабоце над роляй.
23. Вызначэнне звышзадачы ролі.
24. Работа над унутранай і знешняй характарнасцю сцэнічнага вобраза.
25. Метад фізічнага дзеяння як аснова акцёрскага майстэрства.

Другое пытанне:

Выкананне творчага матэрыялу.

СПІС РЭКАМЕНДАВАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Асноўная

1. Акцёрскае майстэрства [Электронный ресурс] : вучэбна-метадычны комплекс для спецыяльнасці 1-18 01 01 Народная творчасць (па напрамках) (напрамак спецыяльнасці 1-18 01 01-03 Народная творчасць (тэатральная)) / Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў, - Мінск, 2017. - 43 с. : <http://repository.buk.by/123456789/14513>

2. Грачева, Л.В. Актерский тренинг: теория и практика [Электронный ресурс] / Л.В. Грачева. –СПб.: Речь, 2003. – 168 с. – Режим доступа : <http://padabum.com/d.php?id=67684>.

3. Кнебель, М.О. Педагогика поэзии. О действенном анализе пьесы и роли [Электронный ресурс] / М.О. Кнебель. – М.: ГИТИС, 2005. – С. 19–27. – Режим доступа :http://royallib.com/book/knebel_mariya/o_deystvennom_analize_pes_i_rol.html.

3. Козлянинова, И.П. Сценическая речь: учебник [Электронный ресурс] / И.П. Козлянинова, И.Ю. Промптова. – 3-е изд. – М.: ГИТИС, 2002. – 511 с. – Режим доступа :<http://padabum.com/d.php?id=37261>.

4. Поламишев, А.М. Мастерство режиссера. Действенный анализ пьесы [Электронный ресурс] / А.М. Поламишев. – М., 1982. – 232 с. – Режим доступа :http://royallib.com/book/chehov_mihail/o_tehnike_aktera.html.

5. Полищук, В. Библия актерского мастерства. Уникальное собрание тренингов по методикам величайших режиссеров [Электронный ресурс] / В. Полищук, Э. Сарябьян – М.: АСТ, 2014. – 800 с.– Режим доступа :<http://fictionbook.ru/static/trials/06/13/64/06136435.a4.pdf>.

6. Постановка голоса. Система практических упражнений: метод. рекомендации [Электронный ресурс] / сост. Л.В. Назарова; под ред. Л.П. Шестеркиной. – Челябинск: Изд-во ЮУрГУ, 2004. – 27 с.– Режим доступа :http://pedlib.ru/Books/2/0399/2_0399-1.shtml.

7. Сарябьян, Э. Актерский тренинг по системе Станиславского. Речь. Слова. Голос. Максимальная достоверность и убедительность [Электронный ресурс] / Э. Сарябьян. – М.: АСТ, 2011. – 112 с.– Режим доступа :http://royallib.com/book/sarabyan_elvira/akterskiy_trening_po_sisteme_stanislavskogo_nastroy_sostoyaniya_partner_situatsii.html.

8. Станиславский, К.С. Работа актера над собой [Электронный ресурс] /К.С. Станиславский. – М.: Изд. Дом «Артист. Режиссер. Театр», 2008. – 274 с.– Режим доступа :http://royallib.com/book/stanislavskiy_k/rabota_aktera_nad_soboy.html.

9. Чаббак, И. «Мастерство актера: Техника Чаббак» [Электронный ресурс] / И. Чаббак. – М.: Эксмо, 2013.–480 с.– Режим доступа :<http://fictionbook.ru/static/trials/06/71/32/06713294.a4.pdf>.

4. Чехов, М.А. О технике актера / М.А. Чехов. – М.: Изд. дом «Актер. Режиссер. Театр», 2007. – 57 с.

Дадатковая

1. Альшиц, Ю.Л. Тренинг forever! [Электронный ресурс] / Ю.Л. Альшиц. – М.: РАТИ-ГИТИС, 2009. – 257 с. – Режим доступа : <http://www.studfiles.ru/preview/1755086/>.
2. Бартоу, А. Актерское мастерство: Американская школа [Электронный ресурс] / А.Бартоу. – ООО «Альпина Паблишер», 2013.– Режим доступа : http://modernlib.ru/books/artur_bartou/akterskoe_masterstvo_amerikanskaya_shkola/read/.
3. Брук, П. Пустое пространство. Секретов нет [Электронный ресурс] / П. Брук. – М.: 2005. – 97 с. – Режим доступа : http://royallib.Com/book/bruk_piter/pustoe_prostranstvo.html.
4. Вербова, Н.П. Искусство речи / Н.П. Вербова, О.М. Головина, В.В. Урнова. – М.: Искусство, 1977 – С. 166–233.
5. Гаврилова, А. Н. Визуальная форма как условие существования фигурных стихов / А. Н. Гаврилова // Культура. Наука. Творчество : сборник научных статей / Белорусская государственная академия музыки [и др.]. - Минск, 2011. - Вып. 5. - С. 379-385.
6. Гопта, В. В. Работа актера над ролью / В. В. Гопта // Белорусская национальная культура и личность : сборник материалов XXXVIII Итоговой научной конференции студентов, магистрантов, аспирантов (19 апреля 2013 г.) / Белорусский государственный университет культуры и искусств. - Минск, 2013. - С. 268-272.
7. Сергеева, В. А. Взаимодействие с партнером как важнейший элемент актерского мастерства [Электронный ресурс] / В. А. Сергеева // Национальная культура глазами молодых : сборник материалов XLI итоговой научной конференции студентов, магистрантов, аспирантов (17 марта 2016 г.) / Белорусский государственный университет культуры и искусств. - Минск, 2016. - С. 1047-1052.